

Vaart!

MARITIEM
MUSEUM

MUSEUM MAGAZINE
EDITIE 33 ~ 2025

SCHERP AAN DE WIND

**WETENSCHAP VOOR
DE HELE FAMILIE**

Nieuwe expo 'Te Water!'. P6

**HET MES SNIJDT
AAN TWEE KANTEN**

Een ondernemend museum. P10

TOEGANKELIJKHEID ALS SPEERPUNT

Ruiken en voelen als alternatief voor kijken. P14

GA MEE HET DAK OP!

GLIJ VAN HET DAK AF!

Dat kan tijdens de 10de editie van de Rotterdamse Dakendagen! Tijdens dit feestelijke jubileum staat het dak van het Maritiem Museum centraal. Struin door een spetterende expo op hoogte, geniet van adembenemende uitzichten over de Coolingsingel en de Leuvehaven, en maak tot slot een spectaculaire afdaling: roetsj via de glijbaan naar beneden ('gewoon' met een trap omlaag mag natuurlijk ook).

Het Maritiem Museum werkt toe naar een grootschalige renovatie van het gebouw. Door de Rooftop Roetsj willen we bezoekers een nieuw perspectief bieden op ons gebouw, nu en richting de toekomst, en laten nadenken over de stad van de toekomst. Een inspirerende, speelse wereld waar water, groen en gebouwen samensmelten.

Interconnectiviteit. Een term die je steeds vaker leest en hoort als het gaat over de culturele sector. In principe betekent het 'toegevoegde waarde maken door samenwerking'. En het is helemaal niet zo gek dat juist het Maritiem Museum zich inzet voor samenwerkingen in de breedste zin van het woord. We doen dit al jaren met tal van bedrijven en organisaties, en dat heeft ons in de afgelopen honderdvijftig jaar gemaakt tot wie we zijn.

Onze nieuwste tentoonstelling 'Te Water!' is zo'n voorbeeld van samenwerking. De expo vertelt de geschiedenis van de Nederlandse scheepsbouw. Natuurlijk waren daar veel verhalen over, maar die hadden weinig overlap. Vier promovendi van de Erasmus Universiteit deden onderzoek en kwamen tot nieuwe inzichten, mede dankzij maritieme bedrijven die hun archieven openstelden. Vervolgens vormden onze creatieve makers dit verhaal om tot een toegankelijke tentoonstelling voor de hele familie.

Om dit mogelijk te kunnen maken, moet een museum anno 2025 over een forse dosis ondernemerschap beschikken. Subsidies lopen terug, kosten lopen op, net als de eisen aan ons product. Het mooie is dat deze uitdagingen tackelen ook nieuwe kansen biedt. Bijvoorbeeld dat we in aanraking komen met andere organisaties en bedrijven die net als wij openstaan voor nieuwe concepten en initiatieven. Door samen op te trekken en creatief te denken komen we tot prachtige oplossingen en constructies.

In deze editie van 'Vaart!' laten we vol trots een selectie van al die samenwerkingen zien. En raakt u bij het lezen geïnspireerd? Bij ons staat de deur open voor nieuwe ideeën. Geen zee gaat ons te hoog!

Rosita Girjasing
Zakelijk directeur

GEEN ZEE GAAT ONS TE HOOG!

TENTOONSTELLING TE WATER!

Wetenschap voor de hele familie

De nieuwe tentoonstelling 'Te Water!' brengt het belang van de scheepsbouw in Nederland in verleden en heden voor het voetlicht. Door de slimme opbouw in lagen kunnen verschillende doelgroepen hun interesses erin terugvinden. Van wetenschappelijk geïnteresseerden tot families met kinderen vanaf acht jaar.

Een bijzondere samenwerking legde de basis voor de tentoonstelling 'Te Water!'. Vier promovendi deden vijf jaar lang onderzoek naar de geschiedenis van de Nederlandse scheepsbouw tussen 1870 en 2020. Dat gebeurde dankzij de samenwerking tussen het Maritiem Museum en de Erasmus Universiteit Rotterdam in het Rotterdam Centre for Modern Maritime History. De uitkomsten van de onderzoeken liggen aan de basis van de verhaallijn van de tentoonstelling. “Een luxe om zulk uitvoerig onderzoek te kunnen doen in voorbereiding op een tentoonstelling”, vindt programmamaker Frank de Hoog. “Het laat zien hoe waardevol de samenwerking is. Het maakt het mogelijk om nieuwe wetenschappelijke kennis op een laagdrempelige manier te delen – precies waar we goed in zijn als Maritiem Museum.”

Hoewel de scheepsbouw een belangrijke plek heeft in de collectie van het Maritiem Museum, was er behoefte aan meer samenhang in de verhalen. Ook over de geschiedenis van de scheepsbouw was relatief weinig bekend. Het onderzoek was waardevol, ook omdat veel mensen denken dat deze industrie uit Nederland is verdwenen. “Niet is minder waar!” benadrukt Frank. “Sterker, de tentoonstelling werd actueel toen in 2023 de sectoragenda maritieme maakindustrie bekendgemaakt werd, een overheidsinitiatief om de sector te versterken. Daar dragen wij als museum natuurlijk aan bij door de sector zichtbaarder te maken.”

VERSCHILLENDE LAGEN

De tentoonstelling, een ontwerp van Perspekt Studio's, is opgedeeld in drie periodes. De eerste loopt tot 1870 en is een soort proloog van een tijd waarin de scheepsbouw al relevant was voor de Nederlandse economie. De tweede periode loopt vanaf 1870 tot aan de neergang van scheepsbouw-concern Rijn-Schelde Verolme in 1983. Vanaf dat moment leek de scheepsbouw in Neder-

land ten einde, maar de derde periode vertelt wat er daarna gebeurde in de sector en laat ook de uitdagingen van de toekomst zien.

De tentoonstelling maakt het belang van de scheepsbouw duidelijk op verschillende niveaus, zodat elke doelgroep er plezier aan kan beleven. De basis is geschikt voor families, die samen de grote, aansprekende objecten kunnen bekijken. Zoals het 348 meter lange model van de Esso Cambria, of een bijzondere maquette van de werf van Wilton met heel veel details.

Ook voor de echte maritieme liefhebbers is Te Water! interessant. Er zijn objecten uit verschillende deelcollecties te zien, van maquettes tot bijzondere (werk)modellen en van technische tekeningen tot kleding en gereedschap. De verdiepende lijnen lopen door de hele expositie. Het ontwerp- en bouwproces van schepen komt in elke periode terug, net als de marine als opdrachtgever en innovator. Die laatste lijn sluit weer mooi aan op de actualiteit. Daarnaast is er een audiotour die meer verdieping geeft – ingesproken door de promovendi zelf. “Zo geven we ze een gezicht”, legt Frank uit. “Het is alsof je hun een vraag stelt, die zij vanuit de wetenschap beantwoorden. Het brengt onderzoek dicht bij de bezoeker.”

In de 'spellaag' kunnen kinderen de handen uit de mouwen steken met spellen die over scheepsbouw gaan, bijvoorbeeld op gebied van constructie, aandrijving en logistiek. Ze zijn bewust niet digitaal, om kinderen te inspireren voor het praktische vakmanschap van de sector. Bij één van de spellen moeten de kinderen bijvoorbeeld uitzoeken welk schip de haven kan bereiken. Daarbij moeten ze letten op de hoogte, de breedte en ook de diepte van een schip. Frank: “Het doel is duidelijk: dat kinderen de durf, het ondernemerschap en vakmanschap van de scheepsbouwsector goed meekrijgen.”

SAMEN MET HET BEDRIJFSLEVEN

Er is nog een samenwerking die van groot belang was voor de tentoonstelling: die met het bedrijfsleven. Want hoewel de collectie van het museum nog altijd wordt uitgebreid, zijn de nieuwste ontwikkelingen relatief minder goed vertegenwoordigd. “Om het verhaal van de moderne scheepsbouw te kunnen vertellen, zijn we bij het bedrijfsleven te rade gegaan”, vertelt Frank. Damen Shipyards was een van de grote bronnen van kennis. Als ondersteuning deelde het bedrijf kennis voor de promovendi, stelde het scheepsmodellen beschikbaar en gaf het input voor de spellen en een film over het digitaal ontwerpen van de Fast Crew Supplier de Esnaad. Daarna werd ook een overeenkomst gesloten voor financiële steun aan de realisatie van de expositie.

Het enorme archief van Damen is een unicum in de scheepsbouwsector. Dina Damen, dochter van Jan Damen, een van de oprichters van het bedrijf, begon al in 1981 met het verzamelen van objecten, brochures en documenten. Samen met haar secretaresse en oud-werknemer Tom Schreuders werkte ze door de jaren heen aan de totstandkoming van het huidige historische archief, daterend vanaf de oprichting van Gebr. Damen in 1927 tot het huidige Damen Shipyards Group. Dina Damen: “Mijn vader heeft veel beschreven van de tijd rond de oprichting, en ook door de jaren heen alles bewaard. Dat heb ik voortgezet, omdat het belangrijk is voor de Nederlandse scheepsbouw de geschiedenis te kennen.

Die is onlosmakelijk verbonden met Nederland, en dat is ook de reden dat wij het als bedrijf belangrijk vinden in Nederland te blijven.”

Om dezelfde reden is Damen hoofdsponsor, vertelt Dina Damen. “We willen mensen graag attenderen op wat er allemaal op het water gebeurt, en dat Nederland een echt scheepsbouwland is. Die aandacht is enorm belangrijk in een tijd waarin we ook mensen nodig hebben die inzien hoe leuk en interessant het is om te werken in de sector.” Een van haar favorieten van de tentoonstelling is dan ook het model van het opleidingsschip Ab Initio, dat Damen bouwde voor het Scheepvaart en Transport College (STC). Het is volledig naar de wensen van het STC ingericht, met onder meer zonnepanelen, waterstofaandrijving en de modernste navigatiesystemen.

Met 'Te Water!' laat het Maritiem Museum door de samenwerking met verschillende partijen zien hoe wetenschap zich prachtig laat vertalen naar een verhaal over het belang van de scheepsbouw – voor iedereen toegankelijk. De tentoonstelling maakt duidelijk dat de Nederlandse scheepsbouw vakmanschap en innovatie combineert, en dat deze allesbehalve verdwenen is uit Nederland. Een mooie inspiratie voor jong talent.

MEER WETEN?

Koop ‘Hoge golven, diepe dalen, Nederlandse scheepsbouw van 1870 tot 2020’ (Hein Klemann)

Nu verkrijgbaar in de museumshop: het boek over onderzoek naar de Nederlandse scheepsbouw van 1870 tot 2020. Dat werd gedaan door de vier promovendi Jeroen ter Brugge, Mark Straver, Judith Siegel en Richard Veldhuizen bij het Maritiem Museum, onder leiding van professor Hein Klemann binnen het Rotterdam Centre for Modern Maritime History.

Hoofdsponsor:

DAMEN

De financiers van het Rotterdam Centre for Modern Maritime History en dit onderzoek naar de moderne scheepsbouw zijn:

SAMENWERKENDE
MARITIEME
FONDSEN

STICHTING VAN DER WEELE-SCHIPPER FONDSEN

Vaderlandsch Fonds
voor de aanmoediging van 's-lands zeedienst

NISS

ADMIRAAL VAN KINSBERGEN FONDSEN

Vereeniging der Prins Hendrik Stichting

DIRECTIE DER OOSTERSCHE HANDEL EN REEDERIJEN

DR
FR
Dorus Rijckers Fonds
opgericht 14 april 1827

Verolme Trust

M
mondriaan
fonds

ERASMUS
TRUSTFONDEN

ERASMUS
STICHTING

Elise Mathilde

MARITIEM
MUSEUM

Erasmus
University
Rotterdam
Erasmus

De maritieme sector bestaat uit grote en kleinere ondernemers die een lange geschiedenis kennen. Daar kan het Maritiem Museum zich mee vereenzelvigen. Ondernemen zit ook bij ons in het DNA gebakken. Soms noodgedwongen vanwege slinkende subsidies maar vaker vanuit overtuiging: het museum speelt een steeds actievere rol in het koppelen van diverse partijen zoals maritieme liefhebbers, studenten, bedrijven en nog veel meer. Zakelijk directeur Rosita Girjasing en hoofd Development Layla Salamoun leggen uit hoe het museum uitdagingen opvangt en ze omzet naar successen.

HET ONDERNEMENDE MUSEUM

“HET MES SNIJDT AAN TWEE KANTEN”

Ondernemerschap is niet nieuw voor het museum. Layla: “Het museum heeft daarin een lange geschiedenis. Oprichter Prins Hendrik vond het belangrijk dat zijn verzameling gedeeld en bewaard kon worden. Die ondernemersgeest...” Rosita vult enthousiast aan: “...zetten wij door! Generatie op generatie. Gezien onze geschiedenis zijn we het bijna verplicht om die ondernemende houding op dezelfde manier door te geven.”

Net als veel andere culturele instellingen heeft het Maritiem Museum te maken met stijgende kosten en afnemende subsidies. Dus verleggen ze de grenzen door actief samen te werken met een breed spectrum aan

partijen. Door nieuwe inkomsten te genereren en initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan het gemeenschapsgevoel in de maritieme wereld en Rotterdam.

Zakelijk directeur Rosita Girjasing: “Niets doen is geen optie. Anders krijg je wat je altijd al had. We gaan uit van kracht en creatief vermogen. Dat is echt Rotterdams.” Om de vaart erin te houden vormt Girjasing een goed geolied team met haar managementteam, onder wie Layla Salamoun, Hoofd Development. “Kosten gaan voor de baten uit, daarom kiest de directie juist nu voor investeringen”, aldus Salamoun. “Je hebt lef door te zeggen: het zijn financieel spannende tijden, maar

om te groeien moeten we wel blijven investeren. Daarbij zijn korte lijntjes met het bedrijfsleven en samenwerking binnen de culturele sector van groot belang.”

DOENERS VAN DE TOEKOMST

De Business Club van het Maritiem Museum bestaat uit zo’n tachtig bedrijven, voornamelijk maritiem georiënteerd, die het museum steunen met kennis, materialen en een jaarlijkse financiële bijdrage. Deze bedrijven krijgen toegang tot nieuwe netwerken en kunnen profiteren van tal van voordelen. “Het mes snijdt zo aan twee kanten”, volgens Layla. De vraag naar gekwalificeerd (theoretisch en praktisch opgeleid) personeel in de sector is groot. Het

museum kan hierin iets betekenen door haar educatieve programma’s die jongeren inspireren tot een carrière in de maritieme wereld. Een greep uit de voorbeelden zijn bliksemstages en evenementen zoals de ‘maritieme netwerkwijzer’. Dit is een dag voor VMBO3-leerlingen om kennis te maken met maritieme bedrijven en netwerkvaardigheden te leren. Slechts één voorbeeld van samenwerking tussen het museum, JINC en diverse bedrijven.

“Eerder hebben we al partners uit onze Business Club uitgenodigd om hun bedrijf te presenteren aan jonge mensen. Dat is echt een win-winsituatie, want het is een kans voor jonge mensen om te vragen hoe het

nou echt is om voor een scheepswerf of een offshorebedrijf te werken. Andersom levert het ook waardevolle feedback op van de jongere generatie die bedrijven helpt in te spelen op hun specifieke behoeften.”

“Ook andere grote projecten, denk aan de totstandkoming van tentoonstellingen als ‘Offshore Experience’, ‘Plons! De toekomst van de zee’ en heel recent ‘Te Water!’ kunnen niet gerealiseerd worden zonder extra geld uit het bedrijfsleven.” zegt Girjasing.

PARTICULIERE STEUN

Naast zakelijke steun richt het museum zich ook op particuliere donateurs, die vol overtuiging het belang van cultuur en erfgoed onder-

schrijven. Het museum, dat een ANBI-status heeft, organiseert voor deze betrokken groep, speciale evenementen waarbij donateurs achter de schermen unieke stukken kunnen bekijken die anders niet getoond worden. Ook zoekt het museum steun bij deze groep voor de aanschaf of restauratie van bijzondere objecten. Een voorbeeld daarvan is de aankoop van een oude zeemansgids. Layla: “Dat is een uniek boekje uit 1669 met zeekaarten en kustprofielen van de Noordzee, waarvoor geen aankoopbudget was. We besloten een aantal van onze donateurs te benaderen met de vraag: zouden jullie het leuk vinden om een bijdrage te leveren, zodat we het kunnen kopen? En dat is gelukt. Na aankoop nodigden we ze uiteraard

uit om het boek te komen bekijken.” Rosita: “Het gaat om betekenisgeving, ergens aan bijdragen.” Layla onderschrijft dat: “Particuliere liefhebbers vinden het belangrijk dat hun passie gedeeld en behouden kan worden zodat nog meer mensen zich daarmee verbonden voelen. Er moet iets resoneren: de kracht van cultuur om je anders te laten kijken, om elkaar beter te leren begrijpen. Om aan de hand van de geschiedenis de vraagstukken van vandaag te kunnen begrijpen en in ons museum mensen met elkaar in contact te brengen.”

GEPASSIONEERD

Donateurs die hun leven lang gepassioneerd zijn over maritiem erfgoed, overwegen soms om (een deel van) hun vermogen aan het museum na te laten, via een legaat of fonds op naam. Het museum weet deze boodschap steeds beter over te brengen en heeft inmiddels donateurs die een aanzienlijk deel van hun nalatenschap aan het museum willen overdragen. Rosita: “Op een moment in je leven ga je nadenken: waar leef je voor en wat wil je nalaten en doorgeven?”

De steun van al die liefhebbers van de maritieme wereld wordt goed besteed. Layla: “In 2006 heeft het museum de spraakmakende kaarten van Blaeu verworven. Recenter hebben we onze Stadsgraaanruiger 19 laten renoveren. Dit was niet mogelijk geweest zonder de steun van onder andere particulieren, bedrijven en fondsen.

Kijken we naar de toekomst, dan heb je nog het onderhoud van de buitencollectie in de museumhaven. Dit erfgoed is fantastisch om te bekijken en hoort ook echt bij het beeld van maritiem Rotterdam. Maar die objecten liggen dag en nacht buiten. En dat vraagt om constant onderhoud en dat kost geld”.

TOERISME BIEDT KANSEN

Naast deze vormen van ondernemerschap, ziet het museum ook nog een aantal andere groeikansen. Zoals de toename van het aantal bezoeken door toeristen. Rotterdam wordt steeds meer een hotspot voor internationale toeristen, en het museum wil deze groeiende stroom van bezoekers niet missen.

Layla: “Wil je financieel groeien, dan is het ook gewoon zakelijk slim om in te zetten op de groei van toeristen. Ongeveer 18 procent van onze bezoekers zijn toeristen. Als we daar 25 procent van kunnen maken, dan scheelt dat echt heel veel in de inkomsten.” Ook de andere commerciële takken van het museum worden onder de loep gelegd. Rosita: “De vraag is: hoe maak je een museumbezoek compleet voor je klant en wat willen ze graag? Een lekker kopje koffie en een mooi aandenken.

Ook laten we bedrijven zien wat we in huis hebben op het gebied van zaal- en horecafiliteiten. We hebben veel te bieden en dat dragen we actief uit.”

“Niets doen is geen optie”, herhaalt Rosita. En dat blijkt, want met een palet dat meerwaarde heeft voor de maritieme sector, onderwijs, toerisme en particulieren houdt het Maritiem Museum het roer recht. Nu en in de toekomst.

RUIKEN EN VOELLEN ALS ALTERNATIEF VOOR KIJKEN

TOEGANKELIJKHEID ALS SPEERPUNT

Een museumbelevenis bestaat uit meer dan kijken naar objecten. Zeker bij het Maritiem Museum Rotterdam. Maar wat als een van je zintuigen niet helemaal meewerkt? Kun je een museum dan ook beleven zoals het bedoeld is?

Vanuit de motivatie om ook mensen met een beperking een museale beleving te bieden, ging het Maritiem Museum in 2021 de uitdaging aan programma's te ontwikkelen voor mensen met een visuele beperking en voor mensen met een auditieve beperking. Inmiddels werken de Rotterdamse musea samen in de organisatie 'Toegankelijk museum'. Hierin wisselen de instellingen kennis uit en maken ze een gezamenlijke planning, waardoor de activiteiten niet met elkaar concurreren. De laatste jaren is er veel geïnvesteerd in het mogelijk maken van toegankelijke programma's. In de eerste periode was alleen de covid-pandemie nog wel eens beperkend. Het programma 'met gebaren' omvat een rondleiding over een tentoonstelling met een tolk. In Nederlandse gebarentaal wordt uitleg gegeven, zoals dat bij een reguliere rondleiding ook gedaan wordt. Op de tentoonstelling 'Bestemming Havenstad' reis je met een virtuele metrolijn door Rotterdam en de haven.

ONGEZIEN

Een ander programma is 'Ongezien', gemaakt voor mensen met een visuele beperking. Dit programma focust op geuren en voelen als alternatief voor het zicht. De rondleiding wordt gehouden op museumschip 'Annieke', deze Hasselter Aak is meer dan honderd jaar oud en werd gebruikt in de binnenvaart. Met name turf werd hiermee door heel Nederland vervoerd.

Na een introductie in het museum, waarbij deelnemers aan het programma materialen, zoals scheepsmodellen en losse onderdelen in handen krijgen om te voelen, gaat iedereen naar het schip. De binnenkant van het zeilschip is authentiek en onder begeleiding beleeft men de geuren en texturen.

CREATIEVE OPLOSSINGEN

"Het Maritiem Museum is al jaren bezig met het wegnemen van drempels", zegt hoofd Publieksprogrammering Chris Schouten. "Als je zegt

dat iedereen moet kunnen genieten van ons museum, dan moet je dus goed weten wat mensen nodig hebben om een bezoek te kunnen brengen. Daar zijn we eigenlijk altijd nieuwsgierig naar. Het is ook heel inspirerend voor onze programmeurs en creatieve makers om oplossingen te verzinnen. Of dat nu fysieke drempels zijn of niet."

Er is veel gebeurd, sinds het museum in 2021 de Charter Diversiteit ondertekende en daarmee een sterk commitment gaf om inclusiever te werken. "We onderzoeken nog altijd hoe we doelgroepen beter kunnen verbinden met het museum. Zo willen we heel graag programma's gaan aanbieden voor mensen met dementie en ook prikkelvriendelijke bezoeken mogelijk maken. Daarnaast focussen we ons op fysieke toegankelijkheid."

STATION HORIZON PODIUM VOOR GEDURFDE TOEKOMSTVISIES OP HAVENSTAD ROTTERDAM

Hoe ziet havenstad Rotterdam er in de toekomst uit? Op die vraag geven gastcurators antwoord op Station Horizon, de laatste stop van tentoonstelling 'Bestemming Havenstad'. Station Horizon wisselt jaarlijks. Op dit moment is de tweede editie te bezichtigen.

In de tentoonstelling 'Bestemming Havenstad' maak je een fictieve reis langs acht metrostations, die elk een deel van het verleden van havenstad Rotterdam belichten. Tijdens die tijdreis kom je erachter hoe sterk haven en stad elkaar beïnvloeden: Rotterdammers nemen je mee in hun verhalen over het gebied rond 'hun' station. De reis begint bij de afdamming van de Rotte en gaat dan via de ontwikkeling van de stad, de scheepsbouw, inwoners en diverse maritieme bedrijven naar de laatste stop: Station Horizon.

Station Horizon is niet verbonden aan een plek in Rotterdam, maar aan de toekomst. Het biedt een podium aan toekomstvisies op havenstad Rotterdam. Elk jaar is er een gastcurator die vanuit zijn of haar

specialisme zo'n visie geeft op een aspect van Rotterdam of de haven. Dat kan een wetenschapper, een filosoof of een kunstenaar zijn.

VERRASSENDE INVALSHOEKEN

Het doel is bezoekers steeds vanuit een nieuwe invalshoek te inspireren om na te denken over de toekomst. In de eerste editie gaven landschapsarchitecten LOLA hun visie op de functies van de haven in 2200. Inmiddels is de tweede editie te zien, met als onderwerp het koloniale en slavernijverleden. Want de excuses zijn gemaakt – maar hoe gaan we nu verder? Dat is de vraag die dit jaar gesteld wordt bij Station Horizon.

Gastcurator MaMa (stichting Media and Moving Art), Rotterdams platform voor visuele jongerencultuur, kreeg

de volledige vrijheid die toekomstvisie in te vullen met twee jonge makers uit hun netwerk. Serana Angelista en Jaasir Linger gaan de dialoog met het publiek aan, en kiezen als invalshoek het immateriële erfgoed van tot slaaf gemaakten. Tradities en rituelen werden door de kolonisator doorgaans als inferieur gezien of zelfs verboden, waardoor er nog altijd een zeker taboe op rust. Dit heeft zijn weerslag op de identiteit en het zelfbeeld van diasporajongeren van nu. In hun toekomstvisie sporen Angelista en Linger aan tot bewustwording van en (her)waardering voor het erfgoed van voormalig tot slaaf gemaakten.

De derde editie van Station Horizon is inmiddels in voorbereiding, en gaat over de toekomst van arbeid in de haven. Met het vertrek van de haven

uit de stad is het boeiende werk dat er gedaan wordt minder zichtbaar en is ook minder bekend hoe dat werk eigenlijk is veranderd in de loop der jaren. Ten onrechte wordt het werk nog vaak als zwaar, vies en gevaarlijk gezien. Ontwerpbureau Studio Monnik maakt op basis van historische trends een toekomstscenario voor arbeid in de haven. Die is vanaf het najaar te zien.

PRIKKELLEN

Het tonen van de soms gevoelige onderwerpen van Station Horizon geeft ruimte voor discussie – precies die wil het Maritiem Museum aanwakken. Een museum mag prikkelen, uitnodigen tot dialoog en verrassen met perspectieven die je in je eigen bubbel niet vaak tegenkomt. Juist daarom ga je naar een museum.

VAKLUI UIT VERLEDEN EN TOEKOMST BOUWEN SAMEN EEN SCHEEPSREPLICA

Samenwerking Maritiem Museum en Hout- en Meubileringscollege

In de houtwerkplaats aan de Leuvehaven wordt hard gewerkt. Niet alleen aan het bouwen van een exacte replica van de sloep van 'De Zeemeeuw', de coaster uit de buitenhaven van het museum, maar ook aan het overdragen van kennis. Aan het publiek, en aan de jonge generatie vaklui. "We hebben veel van elkaar kunnen leren."

Martin Verkade, coördinator onderhoud collectie buiten, is hoorbaar trots op het project. "De sloep van 'De Zeemeeuw', een overnaadse boot, was kuis verrot. Een van onze vrijwilligers heeft hem helemaal ingemeten vóór de sloep. Toen hebben we hier een nieuwe spantenvloer gemaakt, de lijnen ingetekend en zo hadden we de maten om een exacte kopie van het origineel te kunnen maken. Onze vrijwilligers hebben zeer diverse achtergronden. "We hebben hier niet alleen twee gepensioneerde timmermannen, maar ook een voormalig werfeigenaar."

OUDE ROTTEN

In de zomer van 2024 gingen ze aan de slag, onder meer met vier stagiairs van het Hout- en Meubileringscollege Rotterdam (HMC), die in tweetallen elk drie maanden meehielpen. Verkade: "In de tijd dat het Maritiem Museum nog Havenmuseum was, hadden we al een samenwerking met het HMC. Die is nieuw leven ingeblazen." De afstudeerders gingen aan de slag met spanten bouwen, de kiel en de eikenhouten spiegel. Verkade: "Wij delen als oude rotten in het vak onze vakkennis met hen, maar zij helpen ons natuurlijk ook. Met hun kennis, praktische inzet en frisse ideeën. Vaak gingen we in conclaaf hoe we iets aan zouden pakken. Want iedereen heeft een stuk kennis en samen kom je tot de beste oplossingen. Heel leuk."

MULTI-INZETBAAR

Lukas Zandbergen was een van de stagiairs. Zijn afstudeerrichting is botenbouw. "Ik denk dat we veel van elkaar geleerd hebben. Wij weten veel over de eigenschappen van hout, en bij het Maritiem Museum weten ze veel over scheepsbouw. Ook van de timmerlui konden we veel leren, bijvoorbeeld over het gebruik van gereedschap. Het was een fijne stage. We zijn als afstudeerproject een ouderwetse Nederlandse boot aan het bouwen. Dat is een heel andere bouwmethode, dus de stage is echt een fijne toevoeging aan onze kennis. Zo zijn we straks op meer manieren inzetbaar als scheepsbouwer."

VEEL BEKIJKS

De bouw van de sloep heeft veel bekijks. Verkade: "Je ziet mensen terugkomen om te zien hoe het verder gaat, en er komen ook schoolklassen langs voor educatie. Daarvan hopen we natuurlijk een paar leerlingen te inspireren tot een vak in de maritieme bouw: vind je het leuk, doe de opleiding! Want we komen handen tekort in het ambachtelijke werk." Van jong tot oud komt kijken én meewerken in de werkplaats aan de Leuvehaven. "Het is mooi om zo als museum midden in de maatschappij te staan." De bouw van de sloep is financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Vriendenloterij om het tweehonderdjarig bestaan van de KNRM te vieren.

PLONS!

De toekomst van de zee

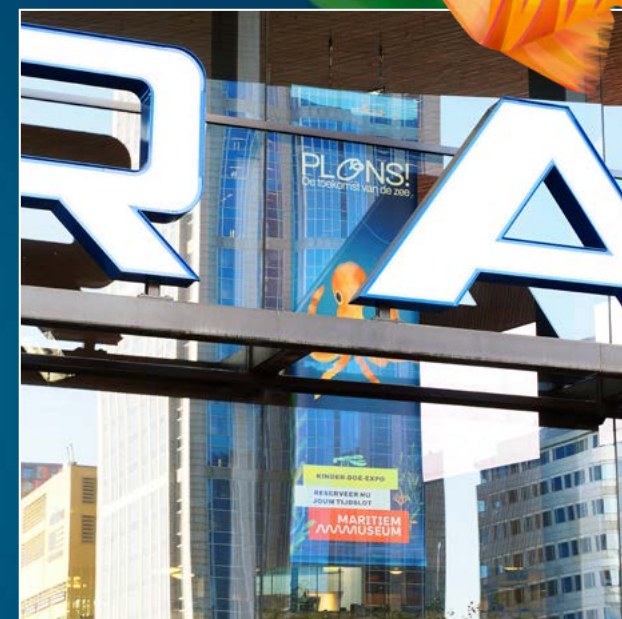
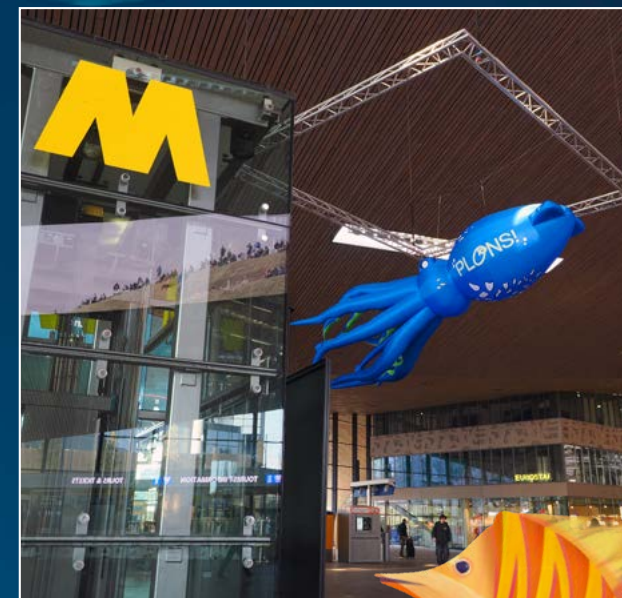
In oktober opende kinder-doe-expo 'Plons! De toekomst van de zee' in het Maritiem Museum. Tijdens alle vakanties die volgden was de tentoonstelling uitverkocht. En zelfs na een half jaar neemt de populariteit niet af. Een icoon is opgefrist en klaar voor de toekomst. We kijken terug op een fantastische lancering.

Op station Rotterdam Centraal konden reizigers niet om de opening heen. Een enorme, opblaasbare inktvis hing een week in de centrale hal. Met 110.000 reizigers per dag is dit een van de drukste plekken in Nederland.

Tijdens de opening kregen kinderen een centrale rol. Hoe kan het ook anders! Cultuurwethouder Said Kasmi sprak hen rechtstreeks toe.

Een scheepsmodel van Dôme staat centraal in een deel van de expo. Kinderen bouwen een zeeboerderij en kunnen zien hoe zo'n schip in het echt werkt. 'De diepzee' is een interactieve wand die vanaf dag   n populair is bij kinderen en volwassenen.

Ook kan er inmiddels weer volop genoten worden van kinderfeestjes in het museum. Een zeer populair product binnen het Maritiem Museum.

Afgelopen winter verwierf het Maritiem Museum enkele bijzondere schilderijen. De kinderen van reder Piet Vroon hebben verschillende topstukken uit de collectie van hun vader in bruikleen aan het museum gegeven. “We willen graag dat anderen ook van die mooie werken kunnen genieten.”

Piet Vroon verzamelde kunst vanuit het hart. De werken die hij aanschafte, kregen altijd een plek in zijn appartement, zodat hij er zelf van kon genieten. “Het maritieme zat echt in zijn DNA,” vertelt zijn zoon Carlo Vroon, een van de vier kinderen. “Hij werkte met de zee, hij zeilde erop, of hij keek ernaar.”

Die passie ziet conservator Irene Jacobs duidelijk terug in zijn collectie. “De stukken moesten hem echt raken. Hij kocht werken waar wat op gebeurde, een woeste zee, een mooie lucht of werken in de stijl van de negentiende-eeuwse romantiek. Veel van de voorstellingen spelen zich ook af in Breskens en Vlissingen, dicht bij de plek waar hij woonde en werkte.”

BELANGRIJKE WERKEN

De collectie bestaat de zeventiende tot de twintigste eeuw, met Nederlands, Frans, Engels en een enkel Duits werk: havengezichten, zeegezichten en scheepsportretten. Uit de collectie koos het museum naast enkele schilderijen uit de negentiende eeuw drie belangrijke werken uit de zeventiende eeuw. Zoals dat van maritieme schilder Willem van de Velde de Jonge, van wie het Maritiem Museum voor de tentoonstelling ‘Maritieme Meesterwerken’ nog een werk leende van Museum Boijmans Van Beuningen. Met het schilderij uit de verzameling van Piet Vroon heeft het museum nu een typische Van de Velde de Jonge in de eigen collectie: een voorstelling van een zeventiende-eeuws fluitschip op een woeste zee.

Ook een schilderij van Ludolf Bakhuizen is gekozen vanwege het maritieme belang van de schilder.

Bakhuizen was een schilder die zich aan de mast liet vastbinden om de zee echt te ervaren, en dat vervolgens vast te kunnen leggen op het doek. Het leverde theatrale schilderijen met veel sfeer en heftige kleuren op, die de kijker emotioneel raken. Daarnaast zijn de zeventiende-eeuwse details bijzonder kundig en nauwkeurig vastgelegd.

Van hoge kwaliteit is ook een werk dat doet denken aan een Ruisdael. Waarschijnlijk kan het niet aan hem toegeschreven worden, omdat het vroeger gedateerd lijkt. Het werk geeft de vergankelijkheid van het leven weer met een schip dat kapotslaat op de rotsen. “Dat werk moet wel geres taureerd worden”, vertelt Jacobs. “Ook daarom is het fijn dat het nu in het museum aanwezig is, zodat we er met vakmensen voor kunnen zorgen dat het in een betere staat de toekomst ingaat.”

VAN GROTE BETEKENIS

Het Maritiem Museum is dolblij met de uitzonderlijke stukken – het komt niet vaak voor dat werken van zo’n hoge kwaliteit en waarde in bruikleen aangeboden worden. Ook inhoudelijk hebben ze grote betekenis voor het museum. De selectie draagt de naam van de verzamelaar Piet Vroon. “De intentie is dat er in de loop van de jaren meer werken bij komen”, zegt Carlo Vroon. “Wij hebben jaren genoten van de schilderijen in het appartement van mijn vader. We vonden het ook mooi ze in het depot terug te zien, en ook om details te horen van de conservator die ons zelf nooit waren opgevallen. We zijn van plan ze regelmatig te komen bekijken!”

NIEUWE WERKEN IN BRUIKLEEN

**Reder Piet Vroon
verzamelde
maritieme kunst
vanuit het hart**

NIEUWE EDUCATIERUIMTE IN GEBRUIK GENOMEN

Onlangs nam het Maritiem Museum een gloednieuwe educatieruimte in gebruik. In zaal 'De Brug' zijn alle faciliteiten aanwezig om schoolklassen te ontvangen. Zo kan een klassikaal deel, voorafgaand of na afloop van een bezoek, in alle rust gegeven worden. Daarnaast zijn creatieve workshops voor scholen en voor bezoekers tijdens schoolvakanties beter te organiseren. De realisatie van de ruimte is tot stand gekomen dankzij financiële steun van de Verolme Trust en Just Transition Fund.

LAATSTE KANS VERANKERD?!

Ergens arriveren waar je onbekend bent, je thuis voelen of juist niet, afscheid nemen: het zijn onderwerpen waar iedereen zich in kan herkennen. Dat was de aanleiding voor het Maritiem Museum om een tentoonstelling te maken over migratie over zee. 'Verankerd?!' is een expositie met persoonlijke verhalen van jonge Rotterdamse makers.

Eind augustus sluit deze tentoonstelling om plaats te maken voor de expo 'Maritieme Vrouwen', over de rol van de vrouw in de maritieme wereld.

TENTOONSTELLING GERECYCLED

Een nieuwe tentoonstelling bouwen is wat we graag doen. Maar dat wil altijd zeggen dat een andere expo afgebroken wordt. Het is het Maritiem Museum gelukt het materiaal van tentoonstelling 'De Haven' voor een groot deel te hergebruiken in de opvolger 'Te Water!'. Vrijwel al het hout kreeg een nieuwe plek in de expo.

Ook 'Verankerd?!' wordt na de sloep voor het overgrote deel hergebruikt in de opvolger 'Maritieme Vrouwen'. In onze educatie-programma's heeft het museum een sterke focus op duurzaamheid. Daarom vinden we het belangrijk om dit uit te dragen in de praktijk.

SAMENWERKING PAMEIJER KRIJGT EXTRA DIMENSIE

In de vorige editie van Vaart! las u meer over de samenwerking met Pameijer. Onlangs vierden we het driejarig jubileum van deze samenwerking, die zeker voortgezet gaat worden. We konden het jubileum niet beter vieren. Enkele weken voor het jubileum namen we een van de Pameijer-vrijwilligers in dienst als publieksmedewerker. Dit laat zien dat de tijd nemen voor mensen en oog hebben voor wat ze nodig hebben, zorgt voor gemotiveerd personeel.

ZEESTERREN

De Zeesterren is de nieuwe naam van het kids loyalty programma van het Maritiem Museum. Zo'n 6000 kinderen zijn inmiddels lid en ontvangen regelmatig mails met nieuwtjes, activiteiten en exclusieve evenementen en aanbiedingen. Zodoende binden we een groep al op jonge leeftijd aan het museum en de maritieme wereld. Deelname aan het programma is gratis voor kinderen tot en met 12 jaar. Meer op www.maritiemmuseum.nl/zeesterren

MEER NIEUWS IN UW MAILBOX?

Twee keer per jaar presenteren wij u dit magazine, boordevol nieuws en achtergronden. Daartussen sturen we met veel plezier ons nieuws aan onze zakelijke relaties per e-mail via een nieuwsbrief. **Meer nieuws online** →

PIM VERMEULEN (1947-2025)

Een bekende Rotterdammer is niet meer. Voormalig voorzitter van de Raad van Toezicht van het Maritiem Museum Rotterdam Pim Vermeulen is op 7 januari 2025 overleden. Hij werd 77 jaar. In 2006 trad hij toe tot de Raad van Toezicht, later werd hij vicevoorzitter en uiteindelijk in 2010 voorzitter.

Als wethouder was hij zestien jaar lang verantwoordelijk voor wisselende portefeuilles, waaronder Kunst & Cultuur en Financiën. Maar ook voor Stadsvernieuwing, in de tijd dat de nieuwbouw van ons huidige gebouw tot stand kwam. Samen met toenmalig burgemeester Bram Peper en wethouder Joop Linthorst vormde hij een driemanschap dat een belangrijk stempel heeft gedrukt op het aanzicht en de ontwikkeling van de stad.

Tijdens zijn voorzitterschap van de Raad van Toezicht werd de basis gelegd voor de samenwerking met de universiteiten van Oxford en Rotterdam in het kader van het wetenschapsbeleid. In die periode begonnen ook de eerste verkenningen voor de fusie tussen het Havenmuseum en het Maritiem Museum. Deze fusie kwam eind 2014 tot stand, het jaar waarin Vermeulen afscheid nam van de RvT.

In het jubileumjaar 2024 was hij nog eenmaal te gast. Tijdens de 'captains lunch' op 1 juli 2024 schoven (oud-)directeuren en (oud-)voorzitters aan om te praten over het verleden, heden en toekomst van het museum. In de vorige editie van dit magazine was hiervan een uitgebreid verslag te lezen.

"De invloed van Pim op de koers van het museum is mij overduidelijk geworden", zegt huidige zakelijk directeur Rosita Girjasing. "Het Maritiem Museum is hem zeer dankbaar voor alles wat hij heeft betekend voor het museum en de stad."

STEEK VAN WAL OP ONZE LOCATIES

VERGADER TUSSEN DE COLLECTIE

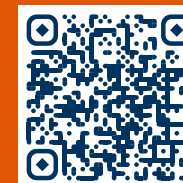
Het Maritiem Museum biedt een unieke vergaderlocatie in het hart van de havenstad, met uitzicht op de historische museumhaven. Het museum heeft verschillende zalen, groot en klein, voorzien van moderne faciliteiten en toont tevens unieke schilderijen, fotografie en scheepmodellen uit onze collectie.

ONZE KEUKEN IS RECHT DOOR ZEE

Wij bieden diverse arrangementen voor iedere gelegenheid. We werken met verse, lokale en duurzame producten en bieden opties voor een heerlijke lunch, aangeklede koffie tijdens en borrels na de vergadering.

GOOI HIER UW ANKER UIT

- Bezoek onze innovatieve tentoonstelling
- Voeg een rondleiding toe ter inspiratie
- Ga het water op in de pauze met onze fluisterboot
- Business Club Partners krijgen korting

MEER WETEN OF RESERVEREN?

Ons salesteam geeft je graag alle informatie. Stuur een mail naar sales@maritiemmuseum.nl of bel ons op 010 402 92 64.

OP HET WATER

INSPIREREND

UNIEKE LOCATIE

EXPO'S

DINEREN

TROTSE PARTNER VAN HET MARITIEM MUSEUM

DEME is wereldleider in het bouwen van windmolenparken op zee, baggeren en landaanwinning. Met het museum delen we dezelfde passie voor de zee en haar onbegrensde mogelijkheden. Daarom zijn we trotse sponsor van het Maritiem Museum, waar de magie van de zee tot leven komt.

www.deme-group.com

Ontdek Portlantis

vanaf **22** maart

**Kaartverkoop
gestart!**

Scan de code en koop je kaarten via
portlantis.nl

Groepsboeking? Mail dan naar
info@portlantis.nl

Explore the port of Rotterdam

Enthousiaste partner van het Maritiem Museum en de Offshore Experience

www.huismanequipment.com

Huisman
Equipped for impact

De juiste dekking zit in de details

| Kennis, support en dekking op maat

MS Amlin Marine heeft het grootste team van gespecialiseerde marine acceptanten en schadebehandelaars in Europa. Wij bieden een compleet assortiment producten voor al uw maritieme verzekeringsbehoeften, onze Loss Prevention Services en 24/7 bereikbaarheid in geval van nood. MS Amlin is uw kompas in de wereld van maritieme verzekeringen – uw betrouwbare gids over woeste wateren. Vertrek nooit zonder ons!

msamlin-marine.com

A member of **MS&AD** INSURANCE GROUP

© February 2025. This advertisement is for informational purposes only and is correct at the time of printing. MS Amlin Marine NV is licensed and regulated by the Dutch Authority for the Financial Services Markets Authority (FSMA), registration no 0670.726.393.

MS Amlin | Marine

WAT ZIE JIJ?

Onze collega's aan het woord over samenwerkingen

"Mijn favoriete samenwerking in het museum is met JINC. Via dit mooie initiatief helpen we kinderen en jongeren om kennis te maken met verschillende beroepen in de maritieme sector en hun talenten te ontdekken. JINC strijdt voor een maatschappij waarin je achtergrond of postcode niet je toekomst bepaalt en waarin ieder kind gelijke kansen krijgt. In het museum volgen ze een technisch onderwijsprogramma dat hen inspireert tot een opleiding of baan in de techniek. Het is fantastisch om te zien hoe enthousiast en nieuwsgierig de leerlingen zijn wanneer ze het museum binnenstappen. Het plannen en organiseren van de activiteiten en programma's maakt deze samenwerking voor mij extra waardevol."

~ **NAISHELINIE NISIA**

"Twee paar ogen zien meer dan één, samenwerken is hierin cruciaal. Als registrar werk ik nauw samen met de conservatoren. Zo krijgen we wekelijks objecten aangeboden die mogelijk opgenomen worden in de collectie. Dat kan een klein monsterboekje zijn, maar ook een heel schip! Daarnaast lenen we veel objecten uit aan andere instellingen. Niet alleen in Nederland, denk ook aan Hongkong en Denemarken. We hebben wel voor honderd jaar werk liggen. Wat wil je met meer dan een miljoen objecten? Daarom zijn we gezegend met de samenwerking met onze registratievrijwilligers!"

~ **GWEN DE BRUIJN**

"In mijn functie als dagverantwoordelijke zorg ik ervoor dat een dag in het Maritiem Museum perfect verloopt. Daarbij is samenwerken voor mij van groot belang. De collega's op de vloer werken hard om alle bezoekers te helpen en ik werk hard om hen daarin te faciliteren. Maar wat als wij er niet uitkomen? Een ongeluk zit immers in een klein hoekje. Samen met de desbetreffende afdeling zoeken we naar een passende oplossing. De technische dienst helpt ons met het oplossen van storingen en de afdeling Marketing en Communicatie helpt ons met het afhandelen van klachten. Zonder deze samenwerking zou het een bende worden!"

~ **LENNART NIEUWKOOP**

"Binnen onze organisatie is samenwerken van groot belang. Uitwisseling van kennis en kunde brengt ons allemaal verder, of het nu om uitwisselingen tussen de verschillende afdelingen in het museum gaat of tussen medewerkers en vrijwilligers. Daarnaast vind ik de samenwerking met andere musea en culturele instellingen altijd heel leuk aan mijn werk. Er is geen concurrentie maar samenwerking waarbij we elkaar tips geven en elkaar niet beconcurreren. We kunnen altijd meer van elkaar leren en dat gebeurt ook. Dankzij organisaties als Rotterdam Festivals en Rotterdam Partners bereiken we samen meer!"

~ **MONICA LUNDSTRUM**

VAART! IS EEN UITGAVE VAN HET MARITIEM MUSEUM ROTTERDAM

Marketing, Communicatie,
Sales & Development

Postbus 988
3000 AZ Rotterdam
010 413 26 80

voorlichting@maritiemmuseum.nl
maritiemmuseum.nl

COLOFON

ISSN	1877 - 3486
Redactie	Peter Jan de Werk, Natalie Hansen, Mariska Graveland
Vormgeving	Femmy Hoogeveen
Fotografie	Theo de Man, Marco de Swart, Aad Hoogendoorn, Rotterdamse Dakendagen, Mike Bink, Emma Groenenboom, Daphne Polman
Drukker	DEX

TROTS OP ONZE PARTNERS

Midden in de havenstad Rotterdam discussiëren we over maritieme onderwerpen die van invloed zijn op ons allemaal. Het Maritiem Museum vertelt verhalen uit de geschiedenis én de toekomst van de maritieme wereld. Verhalen van mensen, bedrijven en ideeën die ons leven hebben veranderd.

Maar om onze projecten te realiseren is naast tijd, kennis en mankracht ook financiële steun nodig. U kunt als particulier al meebouwen aan onze missie vanaf € 1.000 per jaar en als bedrijf vanaf € 1.500 per jaar. We verwelkomen u graag in het museum om samen te kijken waar we onze krachten kunnen bundelen!

VELEN GINGEN U AL VOOR:

ABN AMRO, Amica, Agrifirm, Allianz, Alphontronic, Ampelmann, Anthony veder Group NV, ASR, Atlas Copco, Axoft IT & Telecom B.V., Barge Master, Bidfood, Bluewater Energy Services B.V., CMA CGM (Holland) BV, Damen, DEME Group, DOB- Academy, DOT, EBS, FMJ Group, Gans Cargo Operations, Goltens Rotterdam B.V., Grolsch Bierbrouwerij Nederland B.V., GustoMSC B.V., Heerema International Group Services SA, Hendrik Veder Group B.V., Huisman, Hutchison Ports ECT Rotterdam, Huys ten Voorn Vastgoed B.V., InterDam B.V., Intramar Insurances, Iv-Groep b.v., Primo Marine, Koninklijke Doeksen B.V., Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren, Kotug, KRVE, Mara Soft BV, MARIN, Matrans Holding B.V., MS Amlin Marine N.V., NESEC financieringen, NMT-IRO, Noordzij Staalkabel B.V., Offshore Independents B.V., Peeze, Peterson, Portbase, Port of Rotterdam N.V., Post en Co., RED-TO-GREEN B.V., PS Marine Coatings B.V., Reinplus Fiwado Bunker, Rotterdam Harbour Holding B.V., Rotterdam Maritime Services Community, Royal Roos B.V., SBM Offshore, Sif Group, Smallegange N.V., Stena Line, STOER, Ten Holter Noordam Advocaten, ThyssenKrupp Veerhaven B.V., TOS Netherlands B.V., Universal Africa Lines B.V., Van Aalst Group B.V., Van Leeuwen Buizen Groep B.V., Van Oord, Viking Life-Saving Equipment B.V., Vroon Group B.V., Vryhof en Waalhaven Holding B.V.

Bent u geïnteresseerd in een partnerschap met het Maritiem Museum Rotterdam of wilt u meer informatie? Neem contact op met één van onze relatiemanagers via 010 413 2680 of relatiebeheer@maritiemmuseum.nl.

SPECIALE DANK AAN

Vrienden van het Maritiem Museum

Verhalen over ons maritieme verleden, heden en de toekomst. Het Maritiem Museum vertelt ze al meer dan 150 jaar aan jong en oud. Deelnemers van de VriendenLoterij kunnen met hun VIP-KAART onbeperkt in deze verhalen duiken. Bovendien maken ze kans op geweldige (geld)prijzen, krijgen gratis toegang tot meer dan 180 musea én tot 50% korting op de leukste dagjes en avondjes uit.

Ga naar vriendenloterij.nl, speel ook mee en geniet van uw eigen VIP-KAART!

VRIENDENLOTERIJ
elke dag plezier